

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ovár. Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

M. jelen e lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Keddén, Csütörtökön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. é. minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előzetes a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Könyvtára, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, junius 24-kén 1861.

A „Telegraful Roman“ egyik közelebbi számában báró Eötvösnek a nemzetiségek ügyében tett indítványára vonatkozólag következőket olvassuk:

„Tudjuk, hogy a magyarok régóta ígérik, hogy a nemzetiségek minden kívánatait igazság és illetékesség szerint ki fogják elégíteni; ámde a mint a vitaközség folyamából látók, nem sokat várhatunk tőlük; sőt ha az Eötvös indítványát közelebből tekintjük, majdnem elmondhatjuk, hogy ha minmagunk nem segítünk magunkon, Isten sem fog segíteni. Eötvös ugyanis egy szép frázisokkal teljes beszédben elmondja nekünk, hogy a magyar nemzet kimondotta 1848-ban a jogegyenlőség elvét (a magyar nyelvvel?) s kész azt teljes lelkiismeretességgel gyakorlatba venni; indítványa azonban a nemzetiségek kérdését illetőleg nem elégíthet ki minket, miután ő egy 27 tagu bizotmányt javasol, mely addig míg az országgyűlés illetékesnek fog tartatni törvények javaslására, készítse elő a legsürgösebb tárgyakat, hogy az érintett kérdés törvény által oldassék meg a különböző nyelvű honpolgárok kielégítésére s a haza közjávára. Ez százszavakkal annyit tesz, mint elhalasztani nemcsak bárminő határozatot, hanem bárminő vitaközlést is a 48-ki törvények azon pontjainak eltörlése felett, melyek a nem magyar fajokat mértéken túl nyomják, Horvátország és Erdély visszacsatolásaig; s mindez, az „Ost. D. Post“ szerint, akkor történik, midőn másfél millió erdélyi román mellőzhetlenül követeli az 1848-iki törvények átvizsgálását, a Magyarországi egyesülés egyik feltételéül; a horvátok pedig Magyarországhoz régi viszonyukat megszokadtnak nyilvánítják, s feltételeket szabnak egy új csatlakozáshoz.“

Ugyan minek is nevezzük, hogy ingerkedőknek sértőknek ne mondassunk, ezt az ilyen publicistai eljárást, mely mindig követel, mindig feltételeket szab, és vagy lehetlenné akarja tenni a követelések teljesítését, vagy visszavet minden megadott feltételt!

Szóljának meggyűlő jegyzőkönyvei, szóljának a mindennapi tények, lehetett-e méltányosabban, testvéresebben eljárni a Királyhágón inneni magyaroknak, mint midőn oly előzékenységgel járultak a román nyelv közigazgatási használatát tárgyzó ismeretes határozatok alkotásához és életbeléptetéséhez, s midőn kimondák, hogy ezáltal teljességgel nem tartván a román nemzetiségi jogos igényeket kielégítetteknek, a mennyiben e kérdés törvényhatósági jogkörüket túlhaladja, ohajtják, hogy az mielőbb törvényhozási uton oldassék meg a teljes jogegyenlőség alapján? Pedig ha szűkkeblűek akaránk lenni, vonulhattunk volna az 1791. 31. és 1847. 1. törvények védelmére, melyeknek legalább alaki érvényességét, hiszen még a román atyafiak sem vonják kétségbe.

S mi volt a válasz ezen testvéries kezdeményezésre? Az érdekelt románok nagy többsége részéről kétségen kívül hálás elismerés; egy némely urak azonban, kik mindig nemzetünk nevében szeretnek beszélni, de a kiket mi soha sem tudtunk azonosítani sem az általunk igen tisztelt számos magasabb képzettségű és állású román honfitársainkkal, sem az egyszerű, de ha félre nem vezetnek, szelid és józan-gondolkozású néptömeggel — törvényszegési analógia gyanánt kívánták felállítani, s érvül használni ellenünk. És most, midőn a kérdés fölkerült a törvényhozási termék szőnyegére, midőn általános a keserűség, miért nincs már egy törvényesen kiegészített törvényhozásunk, mely azon kérdést érvényesen oldja meg a kimondott jogegyenlőség alapján: most ime nincs mit várni a magyaroktól, miért nem alkotnak törvényt a románokról de ipsis sine ipsis egy csonka parlamentben, s miért tartják a törvény lényeges kellékének, hogy a kik alkotják legyenek ad comitia legitime congregati, s legyen a ki meg is erősítse — princeps legitime coronatus!

Mit tegyünk hát, hogy a „Telegraful“ t. írói kívánatainak is megfeleljünk?

Az 1848-iki törvények szerintök nem állanak,

ezeknek revisioja conditio sine qua non az unióra nézve, pedig volna közöttünk egy pár ártatlan czikk a VIII. és IX-dik a közönséges teherviselésről és urbéri tartozások megszüntetéséről, de veszszeneink inkább ezek is csak hogy velők az unio is.

Menjünk hátrább.

Az 1847-i t. czikk így szól: „Minden törvényhatóság, valamint minden törvényszék és polgári közhatalóság mind tárgyalásaiban mind tudósításaiban és jegyzőkönyveiben szerkesztéseiben és kiadványaiban, a magyar és székely nemzet kebelében magyar, a szász nemzet kebelében pedig német nyelvet alkalmazand.“ Azt hiszem, hogy román szempontból ez is minősülve van, legalább is annyira mint az 1848-iki törvények, hogy módosítások.

Tehát még hátrább.

Az 1791: 31 t. czikk szerint „Linguae hungaricae usus antea quoque vigens in gremio nationum hungaricae et siculariae, atque apud omnia dicasteria officia et tribunalia porro etiam obtineat.“

Csak egy hátralépés még s a compilatánál vagyunk. Mindent, mindent revideálni kell tehát, csak az a kérdés hol történhetik e revisio ohajtott sikerrel?

Pestre a Telegraful nem akar menni; nem hiszi, hogy igazságot és méltányosságot lehessen várni egy országgyűléstől, mely Európa összes nemzetek figyelmét és rokonszenvét bírja, melynek vitaközlései felett is ítéletet mondott, mennyivel inkább főgná törvényalkotási cselekvényeit ellenőrizni az egész mivelt világ közvéleménye. És pedig Pesten is csak egy lehetséges bármely törvénynek akár alkotása, akár módosítása, akár eltörlése, ha a testület, mely ezt teszi, törvény értelmében van megalkulva.

Vagy egy erdélyi országgyűlés által dictáltatná a T. az unió feltételeit, mint szerinte a horvátoknál történik? Feltétele azon törvényi képtelenséget, hogy Erdélynek külön országgyűlése lehessen, ha el is vetjük az 1791: 11 törvényezikket a 2—300 kir. hivatalossal „e potiori nobilitate cum sufficiens possessorio“, mind addig míg csak a törvényhozási terembe jutásra qualificationul fog szolgálni a szellemi képzettség, birtok és ipar, mi sem a Schmidt Conrád, sem a Brán János ő mlgaik javaslata szerint nem tudunk oly erdélyi országgyűlést gondolni, melytől a T. akár az 1843-ki törvények átvizsgálását, akár a nemzeti jogegyenlőség decretálását biztosabb sikerrel várhatná.

Ime hová vezet a logica kéréllhetetlen szigora. A T. szerint egyetlen egy kiegyezkedési feltétel lehetne közöttünk, hogy minden törvényeinket, királyi okleveleket, szerződéseket, a vérszövetségtől az okt. 20-ki diplomáig tűzbe dobjuk s állítsunk helyükbe mit? Talán a hódítás jogát vagy az általános szavazatot???

Most már jut eszünkbe egy hasonlat, mely némileg talál e politikára, ha ezt mitől Isten óvjon minket és román testvéreinket is, siker követné: a méh fulánkot bocsát ellenfelébe, de beszuból öngyilkos lesz.

A törvénykezési bizotmány második ülése. Junius 15-én a rendes elnöket alatt. Jelenvoltak: Szacsai Zsigmond, Lázár Sándor, Jakab Bogdán, Füle István, Hajós János, Fejér Márton, ifj. Pataki József, Ocsvai Ferencz.

18. A mult tőléről jegyzőkönyv felolvasatván, megállitattott.

19. Fejér Márton bizotmányi tag a magánjog alaki részére vonatkozólag következő tartalmú különvéleményt olvas fel:

Midőn egy értelemmel kimondtuk, egyfelől azt, hogy hazánkban az osztrák törvény uralma tovább fenn nem tartható, másfelől azt, hogy régi törvényeink, a megváltozott jogviszonyok tekintetéből, most már ki nem elégítők: képtelenek valánk, mind az anyagi mind az alaki jogot illetőleg, új törvények szerzésére adni magunkat és így már eddig is részint a magyarbani törvényekből részint az országbírói értekezletből több mint 800 §-t vettünk át munkálattunkba, sőt magunk is tervezünk új §-sokat; ezt tenni fogjuk ezután is, úgy hogy aligha 1000 új §-sal beérjük szükségletünket.

A már elfogadott §-sok a magyarbani processualét annyira magokban foglalják, hogy az országbírói értekezlet még mintegy 120 §-t javallott ezekhez az ottani processuale tökéletes kiegészítésére, nekünk is a már elfogadottakhoz

még ezen néhány §. elfogadása illetőleg átalakítása kívánatnak és mi is készen lennénk az egész alaki joggal.

Azonban a mlgtos bizottság e részbeli megállapodása oda határozatott, hogy nálunk a régebbi fennállott törvénykezési rendszer rehabilitáltassék, az okvetetlen szükségelt módosításokkal.

Ez ellenében véleményem az: miszerint a már elfogadott váltó és csőd jogban foglalt processuale, kiegészítve az országbírói értekezletben e végett ajánlott §-sokkal, terjesztessék ki minden törvényes keresetekre, és így a kellő módosítások megtétele mellett Erdélyre nézve is alakíttassék és hozassék be azon törvénykezési rendszer, mely Magyarhonra nézve az országbírói értekezlet által tervezetett.

Meggyőződés az: hogy sem a többség sem az én nézetem szerinti átalakítás, törvényhozás útján kívül, törvényes érvényre nem emeltethetik; az e részbeli munkáltnak előbb hátrább törvényhozás elibe kell kerülni, mert a többség véleménye szerinti uton is kell magában a régi processualében is csak törvényhozással engedett módosításokat tenni, és mert már különben is számtalan új törvények tervezésére szabadítottuk fel magunkat; tehát nem vagyunk kevésbé jogosítva egyik mint a másik nézet ajánlatára, ugyanazon ellenvetések forogván fenn a jogosultság szempontjából mind kettőre nézve; annál fogva, ha most munkálattunkban én egy néhány §. megtoldásával kiegészítem az erdélyi processualét, nem vágok mélyebben a törvényhozás körébe, mint a többség; e felett nem jövök eddigi eljárásunkkal következtetésbe; lehetőség megközelítem a kor és czélszerűséget; főleg pedig hiv leszek azon általunk is kedvesen fogadott elvhez, hogy a jogviszonyok ugyanazonossága is követelvé, legyen ezen országgrészben a törvény és törvénykezés egyöntetű a magyar honival.

A hitel biztonságát tartván szem előtt, nem kétkedünk elfogadni a váltó, csőd és más — reánk nézve új — törvényeket; igen de nálunk a váltók alig teszik 1/10 részét a hitelleveleknek, az adósságos kötelevek képezik a nagyobb részt; tehát éppen a hitel szempontjából nem szabad elfelejtkeznünk a nagyobb érdekről, a köteleves adóssági perek gyors folyama, és az eljárás korszerűsítése eszközéséről; e végre még csak kevés §-sok elfogadása illetőleg átdómítása szükséges, és ez által meggyertük a hitel másik nagyobb factorának is szilárdítását; megnyertük minden más keresetekre nézve a kor és czélszerű processualét; egyedül az erdélyi régi törvénykezési rendszer veszített el örökre, de ezért gondolom nem fog senki könyvet hullatni, mert, merem hinni, hogy ennek tarthatatlansága felül általános közvélemény uralkodik az országban. Hasonló sorsban részesült a magyarbani régi processuale is az országbírói értekezlet munkálata során.

A fennebbiekől folyólag a többség nézete és az enyém között az a különbség, miszerint a többség mintegy 1000 új §. elfogadása mellett, megakarja tartani az erdélyi régi processualét, én mintegy 1120 §. mellett mellőzhetőnek látom a régi processualét.

Egyébiránt a különbség közöttünk — mint beláttam — abból ered, hogy a tisztelt többség azon hiedelemben van, miszerint a jelen bizottság munkálata nyomán a kormány egyoldalul, törvényhozáson kívül folyamba indíthatja a törvénykezés megszokadt fonalat, a mi valóságilag nagy érdek; — én pedig — mint előbb is és már többször nyilvánítam, ezt nem hiszem, miután áll az 1791-ki 8. törvényezik; miután a kevesebb lényeges módosítás magában foglaló országbírói értekezlet is törvényhozással elébe utasított; és miután 1791-ben is a törvénykezésnek alkotmányos utra törlése törvényhozással közbefutással történt, az akkori 40 s következő törvényezikkek bizonyítása szerint.

E nyilatkozatomat kérem, önigazolás végett jegyzőkönyvre vétetni; azonban kijelentem, miszerint én kész vagyok a mlgtos bizottság további munkálkodásához a többség által kiűzött uton is járulni. Fejér Márton.

20. Simon Elek b. t. ugyan e tárgyban felolvassa a következő különvéleményt. (Jövő számunkban adandjuk.)

21. Tanácskozás alá terjesztetvén az osztrák törvények uralma alatt keletkezett és még le nem folyt pereknek a visszaállítandó hazai perrendtartásba, az ügyállás és bírói illetékeség különbözéseire képesti beillesztése: a tárgyalás könnyítése szempontjából egy idevonatkozó tervjavaslat készítése — közelebbi élelbeni előterjesztésével megbizottak: Hajós János és ifj. Pataki József b. tagok.

(Egyházi közgyűlés, junius 12.) Az udvarhelyszéki unitárius esperesi kerület junius 12-kén tartá az évi rendes gyűlését, esperes t. Incefi József, s felügyelő gondnok t. ez. Jakab Lajos urak elnökléte alatt, megkezdvén szokott tinnepélyes templomi istenistisztelettel. — Szónokolt abásfalvi pap Gál Abel, — szívrhatólag adá elő az egyház keblét is érdeklő nagy vesztést a lelkes hazafi gr. Teleki László véletlen halálában. Ezután a papi házról megnyílt tanácskozás tárgyai, s érdekesebb határozatai e következők valának:

1) Gr. Teleki László véletlen halála felett a közös nagy vesztés fájdalmát, s kegyeletos emlék tisztelét, s gyászos részvétét egyházi gyűlésünk is jegyzőkönyvileg kifejezni elhatározta. 2) Hosszas ideig felügyelő gondnok néhai hom. almási Barra Mihály elhunytát kegyeletos részvételt

vette e közgyűléstünk, s a nehéz időkben kitartó buzgósággal, egyházi ügyeinkben szerény és szorgalmas készséggel, s tevékeny részvételeért méltányló elismerés, — s végzettséggel halálosat embert nyilváníttatott, s utódainak megírni határozottatott. 3) Értésére esvén e gyűlésnek gróf Mikó Imre id. kormányzói elnök a nagyméltóságának anyaszkékunkba érkezése: esperes ur vezérlete alatt egy tisztelkedő bizottság nevezett ki, hogy Udvarhelyt e kör idvezetlet mutassa be. A mint e hó 12-kén Sz. Udvarhelyen a nagyméltóságánál tisztelkedett is, — t. esperes ur idvezelő beszédében halálosat érteztet nyilváníttat, hogy a nehéz borus időkben a nagyméltósága volt a haza és egyház felett áldott nap, kitől a keserveket enyhítő reménysugarak mosolyogtak felénk, melyek most tiszta fényben, s szabadabb erővel melegítnek és táplálnak. Hosszas életet, lelki-terület, s a nemzetek Istenének áldását kívánva a nagyméltósága közhasznú életére. A nagyméltósága szokott leereszkedő nyájassággal fogadva én őszinte szerény tisztelkedést, lelkes feleletében kiemelte, hogy a leált nehéz időknek, s szenvedéseknek is meg van hasznos oldala, mert megtanítottak azok forróbban szeretni hazánkat, hibeiben ragaszkodni egyházi és polgári jogainkhoz, s mindenek felett egyetlenni a közjó, a haza és vallás közös ügyeiben testvéri szeretettel. Ugyanez alkalommal tisztelkedett azon bizottság év. ref. püspök föltisztelendő Bodola Sámuel a méltóságánál, mindkét részről meleg szavakban nyilváníttat a közös haza és a keresztényi mívelődés s szellemi kifejlődés nagy munkájában krisztusi szeretettel testvéri kézfogás. 4) A felügyelő gondnoki üres állomásra nyilványos szabad választás által vargasi méltóságos Dániel Gábor ur ns. Udvarhelyszék id. főkirálybírája oly általános szótmenyiséggel választott meg, hogy senki másra bár egy szót sem esett. Ezt is a gyűlésben szerkesztett, hivatalos felirat mellett a méltóságához megvinni a fennebbi bizottságra bízott, s a méltósága ez őszinte bizalmát s nyilványult közhajátását e. k. gyűléstünknek vissza nem utasítja; sőt nyájassal szerénységgel, hazafias és vallásos készséggel elfogadni nyilatkozik: mit e. k. gyűléstünk rendkívüli örömmel, s halálosat közszóval fogadta, bízván a méltósága férfias szilárdságába s hatós pártfogásába. 5) Az e. k. tanácsnak közelebbi Tordán tartandó zsinati föltanácsgyűlésre meghívó leírata felolvasatván, a püspök választás merült fel mint legérdekesebb tanácskozási tárgy. Élénk vitaközlés után köz megalapodás e közhajátásokban lett: a) ezen kitzított zsinati föltanács alkalmával választás ne történjék. b) előre a választási jog gyakorlás terjesztések ki az egész anyaszentegyházra — ekleziákra képviselőt utján. d) minden pap eredeti törvényeink szerint vásztható levén, egyszersmind választó is legyen, — s a választási jog az iskolatitkokra is általában kiterjesztessék. e) a választási idő és hely három hónapokkal előre hirdettessék ki, s a képviselőt utján szótak beszéde rendeltessék el esperességek által. — Végre f) a püspök halála vagy tehetetlenné gyengülése esetére hozzátassék törvényezik egy kinevezendő három tagu bizottság (comite) alakításáról, mely a papok és mesterek elrendezését (dislocatio) kezére vegye, és püspöki szék cím alatt kezelje, míg a püspöki hivatal betöltetik. A már megállított püspöktitkári hivatal léptessék életbe, s e legyen azon széknek tollívója. sat. 6) A múlt évi elvileg megállított egyházi árak és övezgek gyámoldája bizottságnak kidolgozott s beadott alapszabályok átvizsgálása megállítása után alakultnak nyilváníttatott. — Az egész anyaszentegyház papjaira s tanító mestereire nézve nyílt és szabad íutetnek kijelöltetett. Egy részvény 10 forint o. e. mennyiségben állított meg, mit a részvényes tetszése szerint egyszerre — vagy öt évek alatt részletekben tehet be sat. Majd a megerősítés s a kezelő személyzet szervezése után részletesebb tudósításainkat is megteesszük. 7) A Keresztény Magvető szerkesztőhöz, — közhasznú és érdekű vállalkozásukért s fáradozásukért méltányos elismerés és köszönet szavaztatott. — S több közügyek — kebelbeli érdekek, — s különösen a közlebbi iskolázásokról, s tanítók munkálatairól vett tudósítások tárgyalatván, gyűléstünk a bus események feletti kegyeletos emléket, s gyászos részvétet keblében hordva, s a haza és anyaszentegyház jövője iránt jobb reményeit, s édes ohajátait teljesíteni e valóságos íttől, s a népek és nemzetek jó Istenétől várva, sőt buzgón esedezve oszlott el!!!

Rikaalji.

Naszód, jun. 19. — Mondhatom szorongó kebellet léptem át azon vidék határát, a mely most élvezni először a constitutio jóltévi malaszját. Ne várjon ön töltendőkül phrasissokat, költői eszmékkel telt mondatokat. Én csak eseményeket akarok írni, melyek nézetem szerint legjobbak. Hogy a főkapitány miként fogadtatott, arról bővebben írni nem tudok, minthogy jelen nem voltam, hanem hallomás után mondhatom, hogy minden kitzintetésben részesült, mi ily alkalommal történni szokott.

Folyó hó 17-kén minekutána Középfalván mlgs Földvári József Belsőszolnokmegye érdemes alispánja mintegy 12 személy a szemszéd meggyéből összegyűltek egy szilvény ebéddel megvendégelt, megindulánk a szép szamos völgyén fölfelé, mintegy öt fogattal kísértén a főkörmányszéki küldött urakat. Már messzintnen szemünkbe tűnt az új vidék határán az ugynevezett Makódi hegytetőn a csinos izléssel készült diadalív, melynek árnya alatt fogadta a vidéki küldöttség tarackdurrogás és Rákóczi lelkesítő hangjai mellett. A küldöttség igen díszes volt. Képviselő voltak papság, nyugalmazott tisztikar s birtokosság, mely utolsók között szemünkbe öltött gr. Bethlen Sándor, mint radnai birtokos, föltisztelendő prepost Macedon ur igen rövid, de lelkes szavakkal üdvözlé a küldött urakat, a többek közt mondván románul: „ha netalán vidékünk a haza törvényei ellen vétene, ne vegyék önök azt rossz akarat sugallatának, hanem inkább a constitutionalis életbeni járatlanságnak és kerjűk igazgatásnak tevédsükből az igaz utra. Főkörmányszéki tanácsos gr. Bethlen Gábor erre válaszoltván, egy román lovas banderium vezetése mellett a már 20-ra szaporodott kocsisor megindult s megalapodás nélkül haladott egész Naszódig, hol a beiktatandó főkapitány az egész intelligenciával, nép képviselőivel fogadta a főkörmány-

széki küldötteket szálláson. Ezután voltak a tisztelgések s evel bevégeződött a napi események sora.

18-kán reggel jókor már nyüzsgött a nép az utcákon, 9 órakor istentisztelet, melyre vegyes küldöttség hívta meg a főkörmányszéki biztos urakat. Mielőtt az istentisztelet megkezdődött volna, prepost föltiszt. Macedon ur szólt a néphez, melyben följött, hogy mily nagy szerenese érte e vidéket, constitutionalis életbe bevezettétén, mily nagy boldogság ez, köszönő főhazákat kell az Istenhez küldeniük, s egyszersmind kérjék őt, hogy adjon erőt és áldást ezen életükhez. 10 órakor kezdődött a beiktatási ünnepély. A főkörmányszéki biztosok hangos „szetraszke“ mellett foglalák el elnöki székeket. A szomszéd megyéket is számos birtokos magyar képviselő. Legelőbb is a főkörmányszéki tanácsos által kinevezett id. jegyző egy igen jeles tehetésgű Flórián János nevű ifjú felolvasván a küldöttek megbízó levelét, főkörmányszéki tanácsos mlgs gr. Bethlen Gábor tartott a néphez egy mély tapintattal szerkesztett beszédet, melyben megmagyarázta, hogy mi a constitutio, mily móddal hoztatnak és változtatnak a törvények és azok mily sértetetlenek s mily boldog azon nép, mely azt élvezheti. Ezután felolvasották a főkapitány kinevezéséről kelt f. rendelet és a szokott eskü magyarul és következőleg románul is, és arra a vidék új kapitányá ünnepélyesen föleskettetvén, a főkörmányszéki tanácsos ur a főkapitányt magyar nyelven üdvözlé és a többi közt kiemelte a főkapitány nehéz állását, mely nemcsak a rendes főkapitányi hivatal nehézségeivel van egybekötve, hanem mint új alkotmányos vidék kapitányának ujczok beléskoztatásával is leend küzdenője, azonban ha magát mindenkor és mindenben hazánk törvényeivel tartja és alkalmazza, oly biztos és erős alapon álland, melyről akár felülről, akár pedig alulról jövő hibázásokat és felmerülő nehézségeket nyugodt lélekkel és biztos sikerrel leküzdeni. Ezt a főkapitány egy erélyes válasz beszédében fogadta, meggyőződését nyilváníttván, hogy csak így fog megállhatni tetemes nehézségekkel járó állomásán sat. Az ideiglenes jegyző egy hatályos beszédben üdvözlé a főkörmányszéki biztosokat a már alkotmányos nép nevében, a többi közt mondván: „Ha aranyozott szavakkal tudnék szólni, sem tudnám eléggé dicsőíteni a vidék ezen nagy napját, mely, hogy eljött s a vidéket a 13 évi zsarnokság járma alól megmenté, azt a magyar nemzetnek köszöni“ — ily szellemben írott beszédét végezvén, végre kijelenté, hogy a nép által felszólítottat arra, hogy a főkörmányszéki biztosokat kérné fel nevében a nemes székely nemzetnek az ők testvéri üdvözlőket megvinni, és egyszersmind azon őszinte meleg kérésüket nekik kifejezni, hogy valamint oly sok véres harcokban vállalt vállhoz vetve együtt harcoltak az ellen ágyai előtt, ugy most és jövőre vállalt vállhoz vetve harcoljanak együtt a haza szent ügyéért, s végre m. kormányzói biztos gr. Bethlen Gábor egy általános berekesztő beszéddel a beiktatás ünnepélyét berekesztvén, a főkapitányt felhívá elnöki széke elfoglalására és a vidék szervezésének a törvények alapján leendő elkezdésére. Meglévén a beiktatás, a főkörmányszéki biztos urak elhagyták a gyűlést, hol a főkapitány megnyitá az első alkotmányos naszódvidéki gyűlést, rövid de nagyon heves vita után abban állapodának meg, hogy egy 15 tagból álló bizottság a holnapji ülésről dolgozzon egy tervet a vidék mikénti szervezésére.

Délután 3 órakor az iskola helyiségeiben a vidék által rendezett díszbeölt 150 terítéssel. Igen számos köszöntők hoztattak. Eltettünk mindent a királyt és hazánkat, a testvériességet, a főkörmányszót, korlátnokot, főkörmányszéki biztosokat, főkapitányt, a pesti hongyulást s mindent, mindent. Szónokoltak gróf Bethlen Gábor, Páll Sándor főkörmányszéki titkár, a főkapitány, Macedon prepost és számtalanon, hely szűke miatt nem írhatom apróra, csak annyit mondhatok, hogy annyi szép eszme, oly rokonszenves nyilatkozatok történtek, hogy ha azok mind testté válnának, ugy csak hazánk boldogságának nézhetünk elébe. Este tiszteltet a nép faklyák lobogó lángja mellett a helybeli zenekar zenéjével a főkörmányszéki küldötteknél, hol két lelkes szónokolt kis-sajói pap Solymosi és strimbai pap Cornului — mindketten a legnagyobb lelkesedéssel üdvözlék nemcsak a küldött urakat, hanem a magyar nemzetet, s biztosították határtalan vonzalmakról s azon ohajáról a népek, hogy mielőbb a két hont egyesítve lássa. Végére a helybeli román iskola énekkara tiszteltet, hol három éneket csinosan elénekelve, tanítójuk üdvözlé magyar nyelven a főkörmányszéki küldött urakat, mit tanácsos gr. Bethlen Gábor megköszönve, igen örült, hogy magyar nyelven szólított meg. Magam is nagyon örültem ennek, mert ezen alkalommal első magyar üdvözlés volt, mi a főkörmányszéki biztosokhoz intetett.

B. Zs.

Ujabb tudósítás szerint a bizottság megalakult 200 tagból. Lesz egy alkaptány és öt szolgabíró; a választás eredményét azonban még nem tudjuk.

Hegyalja. Magyar-Igen, jun. 11. 1861. — Folyó hó 7-dikén délután 7 órakor érkezett körünkbe főispánunk ml. Pogány György ur, ki miután vidékünkön néhány helység román ajku lakói, a ml. főispán ur által ideiglenesen kinevezett megyei tisztviselőket elismerni vonakodtak, a kedélyeket lecsillapítandó, egy kis körutat kívánt tenni.

8-kán reggel először Sárd helységébe szállott ki, hol felvilágosítván a népet a jelenleg kinevezett megyei tisztviselők működéséről idejök felől, mely tovább nem fog tartani, mint a legközelebbi gyűlésig, mely f. hó 26-dikán fog megtörténni, ezen átmeneti időre azért nevezett a megye számára tisztviselőket, hogy az administratio fön ne akadjon, — igen szépen okokkal bebizonyítva, tapintattaljesen győző meg a népet a dolgok állásáról, s bár konok ellenszegülés után, az ideiglenes szolgabíró hatáskörét életbe léptette.

Sárdról M. Igenbe visszajöve, itt is a Sárdon említett modorban kívánta a népet megismertetni a jelenlegi szolgabíró határidejével, ígértet téve, hogy az ohajtott gyűlés még folyó hóban meg fog tartatni.

Erre görög-egyesült lelkes Moldován János elővéve egy ív iratot, félóráig tartó beszédében nyilváníttá a román nép és egyénisége nézetét.

Ezen nyilatkozat után helybeli év. ref. lelkes t. Elek György ur intézett beszédet főispán ur a mltsághoz, melyet így végzett: „Azt hittük, hogy már valahára e helység különböző ajku népei közé is elérkezett a rég ohajtott egyetértésnek, testvériségnek áldott szelleme, de most fajdalomtel kebellet tapasztalom, hogy most is a visszavonás ürdöge úzi büntlehelő játéka, és a mi még keservebb, eslégszt bennünk az, miszerint éppen azok, kiknek a népet ha tévont járnak, jó utra téríteni, szent kötelességük lenne, azok hintik köztök a konkolyt, élesztik a visszavonás tüzet. Méltóságos főispán ur! Fajdalmas kebellet kell ez uttal kijelentem: miszerint, ha valaki eddig hieim közt bitem szerint eddig alaptalan felszól — tölem kézzé félünk-e? mindig nyugodtan mondom: nincs mitől, de a most napirenden levő ellenszegülések után ne csodálja senki ha már bátorítani senkit sem bírok, sőt azt fogom mondani: hogy rendelkezék mindenki magát és övét mentől bátoraságosabb helyre tehetni.“

Ezen beszédre Moldován János ur jót akart állani minden magyar ember vagyona és élete megmaradásáról, melyre egyikünk azon megjegyzést tette: hogy ez előtt 13 évvel helységünkben a magyar a román elem írásbeli szerződésre léptek, egymásnak életét és vagyonát kölcsönösen megvéendő, s ennek következményei igen élénk színben vannak emlékeztetünkbe vésvé, következőleg ezen nyílt ellenszegülés után jótállásának hitelt nem adhatunk.

Elek György ur beszédét mintegy 60, részint özevgy és árva, részint birtokos és polgárok által aláírva, a mtgós főispán urnak azon kérésük mellett kézbesítettük, miszerint méltóztatnék velünk tudatni: hogy főispán ur a mltságvon-e oly hatalommal felruházva, hogy ezen nyílt ellenszegüléstől vagyonunk és életünk bátorságban maradjon? mert ha nincs, azon esetben ősi tithelyeinket elhagyva, a vándorlás korát kell megkezdnetünk, s minden történetéről Moldován János urat és társait isten és ember előtt felelőssékké tennünk.

M. Igenből elkisértük főispán urat Boros-Botsádra, hol a vélemény két részre ágazott, a nagyobb rész a görög nem-egyesült lelkeséssel késznek nyilatkozott az ideiglenesen kinevezett szolgabíró a gyűlés megtartásáig elfogadni, a kisebb rész pedig, mely alig pár hété állott át a gör. e. valláson vonakodott ezt tenni, okokkal nem tudván állítását támogatni, csak azt felelték, a hogy Igenbe történt, ők is ugy akarják, megjegyzendők, hogy ezek is Moldován János ur hievi, mely utóbbiakhoz egy román földész ezen kérdést tette: ha a ti tengeritek kapálni való elsőb megnevezik vajjon Igenbe kapálnak-e? s csak azután fogtak hozzá, ha azt ott is teszik — továbbá folytatva monda: nekünk tisztviselő kell, mert községünkbe sok visszaélés történt, a szolgabíró elfogadjuk, bíró és jegyzőváltoztatást kértünk.

Boros-Botsádról Krakkóba kísértük a mlgtát, hol a nép csak is egy kis része vala egybegyűlve, s kik kinyilatkozatták, hogy a szolgabíró semmiesetre elfogadni nem fogják — az e helységbe lakó magyarság nagyobb része innen városba költözött, — az éjszakai lopás napj rend van.

Krakkóból Alsó-Gáldra vette főispán ur útját, hol a népet a legjobb hangulatba találta, megelégedését nyilváníttá, sérelmeik felől kérdezősködve, atyai gondoskodását ígéré nekik, az országot meg elklérve a mlgtát számos szerenese kívánatok után elválva azon forró ohajttal keblünkben, vajha az ég ural valahára a szeretet, egyetértés és testvériség eszméjét a különböző de együtt élni kellő népfajok között meghonosítaná!!! S minden e hazában lakó polgár csak egy eszméért — a haza közös boldogságáért lángoljon.

Igeni.

A fogarasi ügyek felderítéséhez. Paskáriu János „fogarasvidéki dolgok román szempontból“ cím alatt a „K. Közöny“ 87 és 89. számaiban megjelent hosszas médelmi íratával a Fogarasvidéken ápril 16. 17-kén ugy május 14. 15-én folyt értekezleti és középponti gyűlésekből eredt zavarokat és elégtelenségeket egyenesen a magyaroknak rója fel, magát pedig szép tisztára törekedve mosni ugy tünitelt fel, mint közbenjáró békeangyal a közvélemény itélőszéke előtt; távol minden további hosszas polemikába ereszkedéstől, csak néhány észrevétellel és megjegyzéssel lépünk fel a tiszta valóság és igazság kitzintetésére.

„Qui possum facere quod queris lupo? a te decurrit ad me s haustus liquor.“ Így kell szólnunk Paskáriu János ur. Mellőzzük az aprólékos vádak czáfolatába bocsátkozni, milyen az, mintha főkapitán ur kinevezetése után üdvözlésben a magyarokon tört volna meg az egyetértés, hiszen ezek a főhivásra harminezan jelentek meg a casinóban, hol hiába várakozva a románokra, a megszállás után is két óra múlva csak Román János Fegeresánnal jelenének meg azon nyilatkozattal, miszerint ők már a vidék részéről bizottságnak neveztek ki, s értekezlet helyett kerekén csak azt kívánák, hogy nevezzenek a magyarok is egy két biztot melléjük. A fogarasi magyar és szász értelmiség függetlenül csak nem adhatván magát oda, üdvözlő iratban tisztelte és hívta meg Szebenből főkapitány urat a vidék kebelébe; őszinte ohajátát fejezve ki a derék honfi Goszdu Mano főispán hasonmásának feltalálásában.

A casinói kétféle válással a magyarokat terheli Paskáriu ur, holott a magyar casino 1837 óta áll fenn Fogarasban, a román casino a mult esztendőben ünnepélyesen tiszteletes papjok által szentelték fel.

A főkapitány ur ideérkezével a Beczirk-bivatal uriszlálásán kívül nem kellett más szállásról gondoskodni, oda szállott s ott van most is helye főkapitány urnak, tehát nem maradt utcán mint Paskáriu ur vélte.

Az elfogadás mindenütt oly lelkesedéssel ment véghez, melyet Paskáriu ur is dicsérve emel ki. Hol van hát az egyenetlenség korázsa? egyesegyedül a románok testvéritelen és törvényellenes április 16. és 17. és máj. 14. 15-ki eljárásában, hol két-három inditványozónak e vidéki román nép nagy számára alapított jóváltat, unszolása és fölhívása nyomán a román nyelv jegyzőkönyvtel a vidéki hatóság és közgyűlés minden ágaiban (in tote ramurile) hivatalos nyelvvé állítottatott azon hozzáadással, hogy ez nincs hát-

rányára más nyelvek jogának; ennek Puskáriu ur azt veti utána, hogy ha a magyar testvérek megértették volna emez udvitvány szellemét, egyszerűen el kellett volna fogadniok és annak kifejtését és alkalmazását a bizottmányra bízniok.

A magyaroknak csak annyit sem engedének a román testvérek, hogy magyarul is vitessék jegyzőkönyv; mit Román János ur avval kívánt igazolni, hogy a magyar nyelvet a románok nem értvén, a jegyzőkönyvet igazolniok lehetlenség is. Román urnak nem fordula meg fejében az, hogy a latinul, olasz és francia szöveggel tömött új román nyelvet nem is érti a közrendű román néptömeg. T. Kirilla vikarius ur pedig oda nyilatkozék, miszerint ha jegyzőkönyv kivonat kellend a magyaroknak, magyarra fordítva ki fog adattatni. Nem megfogadandó gróf Bethlen Gábor ur, hogy a házgazdát az asztalánál tányérral kezében szék mögé állítja volt szolgája? a magyar értelmiségnek csak az óvatétel maradt fenn, mert magát a hivatalos pályáról leszorítva látá, s belátta azt is, hogy a testvérhatóságokkal oly ellentétbe jövénd vagy elkülönült tétlen ségbe süllyedend a vidéki igazgatás, melyből csak a felsőbbség fogja kiszabadítani.

Itt helyén látjuk felszólítani Puskáriu János urat, emelt-e csak egy árva szócskát is a testvér-magyarok mellett a nyelvhasználatban? hiszen a testvériség és a tiszta törvényről fogva lesz vala fogantatva fenntartani a magyar nyelvet is bár mellékesen a román nyelv mellett, hogyan hirdetheti hát magát magyarok és románok közti közbenjáróak?

Bevégeznék már észrevételeinket, de P. ur rut belyegget itt egy volt szolgabíróra, midőn egy könnyedén reafogja, hogy az a magyaroknál is erkölcsileg megholtak tekintetik, az ő hozzá méltó fiatalokkal együtt.

E belyegző aljas rágalmat retorsioval toroljuk meg, s pusztá reafogásnak nyilvánítjuk, úgy a fiatalainkra fogott gyűlöszavazat is.

Végül a magyaroknak hibául rója fel Puskáriu ur, hogy a felsőbbség utasításához ragaszkodó főkapitány urat működésében nem támogatták és mindenben a román intelligencia (?) ellen méltánytalansággal léptek fel.

Ki hallotta azt, hogy égő házának tűzére olajot öntött volna valaki? nem gondolá meg hibázató ur, hogy senki sem szíthatta égő házának tűzét, hanem inkább oltja azt.

Puskáriu ur ügyének támogatásánál utolsó érvül azt hozza fel: „mind hiába való mert mellettük van az erkölcsi erő” erre röviden csak ennyit visszazanoz a magyar értelmiség: elismerendjük, hogy a románok mellett is álland az erkölcsi erő, mikor azt törvény és testvériség iránti tiszteletük bebizonyítására fordítandak.

Leleptünk a vitatérrel és uttal azon őszinte obajtásunkat nyilvánítva Puskáriu János ur irányába, miszerint di-eszkölég felhozott „jeles eredményekkel korszorozott 14 évi szolgálatának” babérjain nyugodjék meg!

Junius 14. 1861. A fogarasi magyarok.

S.-Sz.-György, jun. 16. — Az ev. ref. erdélyi közszinat S.-Sz.-Györgyön tegnap kezdé meg az ünnepélyt. A templomban elhangzott a püspöki buzgó ima a békésen összegyűlthetért hálálkodva, s esdre a polit. viszonyok oda fejtődésért, hogy ezután is a vallásszabadságot békében lehessen élvezni. — Erre szent beszédet tartott tordai lelkes Miklós Miklós. Jel. 3. 14. 15. 16. fejtegetve: 1) Mi a vallásbeli lágyelmesség, vagy is közönyösség? 2) Mik okai? a) tudatlanság; b) önzés; c) ebből származó hidegség. 3) Mik gyökerei? a) nevelés; b) példaadás; c) jó könyvek olvasása. Jó könyvek: természet, tapasztalat, biblia. A püspöki megnyitó beszéd alapja: A Jézus evangéliomának igazsága mint szabadosokká teszen; mert a) a szentírás olvasására felszabadít; b) fel annak értelmezésére, magyarázatára; c) fel a vallási önkormányzatra. Ebben záradékal meg lón áldva a helyben alakult új gymnasium.

Végre szerencsém van felmutatni örömmel a nemzetnek a háromszéki alkotmányos tisztviselők legerélyeshjét, kit a május 28-ki közgyűlés, közhasznú buzgó és sikeres eljárásaiért, mint ilyen, közméltánnyal és sűrű éljenzéssel elismerve kijelölt; és ez dalló Gyárfás Károly.

Kormányzó gr. Mikó Imre ő nmlga f. hó 9-kén délután érkezvén körúrában S.-Sz.-Györgyre, más nap, u. m. hétfői vásári nap alatt, főkirálybíró ő mlgával maradt, és 11-kén reggel utazott tovább, — Csik felé szándékozva.

Országgyűlési tárgyalások és hírek.

A képv. ház, junius 17-diki 46-dik ülése. A tegnappótti ülés jegyzőkönyvének felolvasása s hitelesítése után az elnök jelentést tesz az időközben beérkezett iratokról. Zemplén megye közönsége fájdalmát fejezi ki Palóczy, Teleki és id. Majláth György, Eger város k. pedig Teleki halála felett.

Győr m. k. osztatlan bizalmat szavaz a háznak, az alkotmány s a korszellemhez mért szilárd magatartásáért; hasonlóképp Bihar m. k. is.

Gömör m. k. a törvénytelen helytartó tanács eltérését s magyar miniszterium általi pótlását kéri, egyúttal panaszt emel az adónak ott is megkezdett erőszakos behajtása ellen.

Krássó megye k. az adóbehajtás ellen panaszt emel, e sérelem mielőbbi orvoslására kéri fel a házat.

Gömör m. k. a Kassán összpontosított bányakapitány-ság megszűntetését kéri azon hozzáadással, hogy Rosnyón, mint a magyar bányászati természetes központján, állítás-sék fel a hazai főbányahatóság.

Továbbá jelenti az elnök, hogy az osztályok megválasztották elnökeiket s jegyzőiket. Az eredmény a következő: Az 1-ös osztály elnöke Sárközy József, jegyzője Lukács György; a 2-dikban elnök b. Eötvös József, jegyző Böszörményi László; a 3-dikban e. Szaplonczay, j. Opicz; a 4-dikben e. Somics Pál, j. Stockinger Mór; az 5-dikben e. Bernáth Zsigmond, j. Bartal György; a 6-dikban e. Lazsénszky Pál, j. Vályi J. — a 7-dikben e. Eördögh András, j. Király Pál; a 8-dikban e. Csernovics Péter, j. Missics; a 9-dikben e. gr. Andrássy Gyula, j. Csengery Antal.

A 9-es bizottmány tagjaiul választottak: az 1-ső osztály részéről Horváth B.; a 2-dik osztály r. Madács Imre; a 3-dik osztály r. Szaplonczay; a 4-dik osztály r. Bónis Sámuel; az 5-dik osztály r. gróf Dessewffy Emil; a 6-dik osztály r. Kalauz Pál; a 7-dik osztály r. Jámor Pál; a 8-dik osztály r. Missics János; a 9-dik osztály részéről pedig Lónyay Menyhért.

Ezekután az elnök jelenti, hogy Balogh J. képviselő indítványt adott be aziránt, hogy a ház fejezze ki fájdal-mát Cavour halála felett. Voltak, kik ezen indítványnak azonnali tárgyalását sürgették; azonban az elnök az 1848-diki gyakorlatra hivatkozott s azt javasolta, készítették egy külön könyv, melybe az ily egyes indítványok bejegyeztessenek, hogy a ház a mikor éppen érkezése van, azok közül egyet-egyet elővegyen s elintézzzen.

Az elnök azon jelentése, hogy Stockinger Mór képviselő Sulyok-ra változtatta nevét, éljenzéssel fogadtatott.

A Tisza Kálmán által tett indítvány értelmében kimondandó határozat formulázására kiküldött bizottmány beadta jelentését. Hasonlóképpen a törvénykezés ideiglenes rendezése iránt az országbírói értekezlet határozmányainak megvizsgálására választott bizottmány is beadta jelentését, mely azonban csak holnapután fog tárgyalatni.

A ház holnap zárt ülést tartand.

A törvénykezés ideiglenesen rendezése végett kiküldött bizottmány beadott javaslatában felfejtven az indokokat, ajánlja a képviselőháznak, hogy mondja ki: „hogy a magyar magánjogi törvényei visszaállíttatnak, de a meny-nyben azok az 1848 diki évi 15 t. cz. s a szem eltil nem téveszthető újabb jogviszonyok miatt alkalmazhatók nem vol-nának, addig, míg törvényeket alkotni lehetne, az ország-bírói értekezlet munkálatát ideiglenes kiegészítő gyanánt hasz-nálhatónak tekinti.”

KÜLÖNFÉLÉK.

* Haynald Lajos erdélyi püspök ő mlga Pestről tegnap délután városunkba érkezett. A zöldágakkal berakott belmonostor-utca végén nemzeti zászlókkal ékített díszkapu vala tiszteletére emelve. És mi 49 óta Kolozsvár városában most történt először, a főbb utcák- és piaczon csak-nem minden házon szebbnélsebb nemzeti lobogók tűztek ki. Ily ünnepélyességgel várta városunk püspök ő nmlgában az unió egyik legtekesebb bajnokát, mint ki a városi képviselő-knek átmentekor tett ígérletét a pesti hongyülésen oly szé-pen váltotta be. Az érkező elé a tanács és képviselőkből alakult küldöttség ment, úgy jött be városunkba, hol a felállít-ott czehek, tanuló ifjuság és nagy sokaságú nép éljen kiáltásai harangzúgással vegyültek. Este nagyszerű fátylas-zenével tiszteletet meg.

* Városunk képviselői lettek: Andrássowszky Dániel, Ákonez János, Ákeszban Samu, Aranyos Mihály, Balázs József, Biasini Domokos, Bányai Vitalis, gr. Bethlen János, Benigni Samu, Berde Áron, Bertlef János, dr. Békely Fer., Brassai Samu, Bányai György, Both János, Bojta József, Czink János, Czirják Samu, Csiki Mihály, Dalchau Frigyes, Demeter Károly, Dietrich Samu, Eszterházi Kálmán gróf, Fejér Márton, Fekete Mihály, Fekete János, Ferenczi Mózes, Forray Ferencz, Földesi István, Fülei István, Folly Mihály, Balázs József, Gál János, Mikó Lőrincz, Gyulai Fer. Guth János, Gyöngyösi Ján. Hajós Ján. Hat-házi István, Hincz György, Herczeg Lajos, Hutter Samu, Ince Mihály, b. József Lajos, Józsa István Kele Izra., Kar-vászy Józ. Klatrabetz Ján. Klausch Ján. Kirmayer K. Ka-gerbauer Anti, Kelemen György, Kovács Márton, Kilin Ká-roly, Konez Dani, Kövári László, Kriza Ján. Korbuly Bogd. Kömősi Már. Kallai Laj. Kis Mór, Kadács Dani, Krémer Fer. Lázár Sánd. Lukács Fer. Lászlóvszky Péter, gr. Lázár Miklós, Lőrinczi Mih. Losonezi János, Laffer Ignáncz, Magyar Mihály, gróf Mikó Imre, Marselek Ferencz, Macskási Sa-mu, Marsalkó Mih., Nagy Elek, Nagy Fer., Nagy Péter, Nemes József, Nagy Antal, Nagy János, Nalácsi Farkas, Nemessányi András, Dr. Patáki Dani, Pap Mihály, Pap János, Pap József, Patáki Ist., Pákei Lajos, Pfenningsdorf Antal, Popini Nándor, Rosesku Vaszi, Rueska János, Régeni Gy., Rignát József, Rajka Péter, Schütz János, Salamon József, Sáni László, Szaevai Zsigmond, Dr. Szabó József, Sárosi Mihály, Simon Elek, Szigethi Pál, Stark József, Stasiczki Pál, Szentpéteri János, Sinczki József, Szabó Mihály, Sallai István, Somlyai Lajos, Szarvadi Károly, Sárkány Ferencz, Stein János, Takács János, Tauffer Fer., Temesvári Miklós, Tauffer József, Úrmösi Samu, Zeyk József, Zsigmond Elek, Zakariás Antal, Váradi József, Varga Ferencz, Vagner Frigyes, Vikol Gergely, Váradi László.

* Városunk ismert tüzművésze Ulrich J., nyári es-ték unalmát üdítésre rendezni szokott tűzjáték előadásait tennapótt megkezdette. Mutatványai általában sikerültek. S az ily élvezetekben gyönyörködő elég számosan megjelent közönség a szinkört elégedetten hagyá el.

* Az erdélyi román küldöttség, melyről már em-lekeztünk, s mely egy oláh nemzeti congressus kieszközlése végett Bécsbe megy, e hó 18-kán Temesvárt Moesonival egész nap értekezett; Babeschis Moesoninál volt, s Axentie Severu is oda érkezett.

— A magyar országgyűlés felirata még föl se jutott Bécsbe, s a bécsi politikusok már a válaszzsal is készek. Hiresztelik ugyanis minden szelírszák felé: hogy a junius 16. és 17-ki miniszteri értekezleteken, hol ő felsége elnök-ölt, végzés lón hozva, a felíratra „Ausztria népeibez bocsátandó manifestummal” válaszolni, mely Magyaror-szág igényeit visszautasítandja. E manifestum következtében a jelen magyar országgyűlést fel fognak osztalni s parancsot adni új választások tételére, s még csak aziránt volna kétség, hogy ez utóbbi egyenes választás alakjában történ-nék-e az összes birodalmi tanácsba küldendő követválasztás végett, vagy új választások lennének rendelve egy mérsék-lettebb elemekből álló országgyűlés számára, a melynek kö-zepéből aztán a birodalmi tanács követek fognának kikelni. Állítólag, még bizonytalan, ha egyáltalában elfogadják-e a felíratot; a válasz pedig 17-ke óta már nyomtatásra készen áll, s mihelyt a főrendek vitája bevégeződik, nyilvánosság elé jutand.

— Zarándmegye főispánja Pipos János ő mlga folyó hó 14-ről következő rendeletet bocsát közre az erdélyi ro-mán lapokba: „A magyar udvari cancellária folyó évi máj. 18-ról kelt magas rendelete következtében, folyó hó 26-án bizottmányi ülés fog tartatni Körösbanán, Zarándmegye szervezése tárgyában. Ennélfogva felhivatnak a megyei bi-zottmányok folyó évi márt. 28-ki közgyűlésben választott minden tagjai, hogy a kitűzött napon dél előtti 9 órakor a vármegye házában jelenjenek meg.”

* Gyöngyösön juu. 9-kén a mily ritka, kicsinyben éppen oly nagyszerű s a nemzeti érzelmek a lehető legszebb színben előtűntető jelenet adta magát elő egyik leányövel-dében, ugyanis: a növelde egyik legerélyesebb s ritka szor-galmu növedéke egyik társnéjok ellen, ki a növeldeben azt mondá, hogy atyja fogja az adót exequáló katonaságot vezetni, többi társnői nevében ünnepélyesen felszólalt s ki-jelenté, hogy oly leánynyal, kinek atyja ily bazeallenes tette kész vállalkozni, egy iskolába nem járhatnak, s en-nélfogva vagy ő maradjon ki az iskolából, vagy pedig ki-maradnak a többiek. A béke csak akkor állott helyre, mi-dőn a megtámadott tanoneznő másnap atyja nevében nyil-ván kijelenté, hogy atyja a törvénytelen adó erőszakkal behajtásában semmi esetre sem fog résztvenni. Kell-e ide commentár? (M. O.)

* Egy kovács néhány nap előtt, mintán Károlyi István gróf lovászaival vacsorált, soroksári utzában levő lakására meuvén, négy rabló által megtámadtatott, kik nem csak 40 fnyi készpénzt vették el, de ruháitól is megfosz-tották. Eppen azon törte fejét a jó ember, mi tevő legyen, midőn közelében a rablók egyikének hangját fölismere s míg azok utjokat folytatták, üresen utánok sompolygott a városházig, honnét őrséget véve magához, mind a négy jó madarat elfogta. Az éjjeli lovagok ketteje tisztességesen volt öltözve.

POLITIKAI HIREK.

— A kölni lap párisi tudósítása szerint a francia kor-mány kijelentette Turinban, mikép a francia hadak Rómá-ban maradnak, hogy a pápai szék és az olasz kormány közt a kiegyezkedést megkönnyítsék, de annál sem rövi-debb, sem hosszabb ideig nem maradnak. Hirszerint Rica-soli felszólítottat, hogy javaslatot készítsen tárgyalás alá a francia és turini kabinet közt tjonan felveendő diplomatiái összeköttetést illetőleg.

— Romában jun. 15-dikén szabadulvó tüntetések tör-téntek az alberti színházban. Eljén Viktor Emánuel! hangzottak mindenfelől. Egyik tánczosnő, kinek háromszintű bokrétkát vetettek, befogatott.

— Egy f. hó 14-kén kelt római levél szerint pápa ő szentsége alig üdült fel a pünköszt hetében kapott betegségéből, már is recidivázott és a lázok mostani állapotát igen aggasztóan tüntetik fel. A római kérdés jelen stadiumában a netán bekövetkezendő katasztrófa igen nagy jelentőséggel bírna.

— A francia csatolási politikanak egy második ki-adása áll a küszöbön, és Turinban alig van már férfi, ki a francia császár követeléseinek ellene merne szegülni. Min-den odamutat, hogy Olaszország újja alkotása francia sza-bás szerint óriási lépésekkel közeleg. Egy új versio szerint Napoleon császár elhatározta, Sardinia szigetét és Ge-nuát a maga részére követelni, Nápolyban egy francia (muratista) másodszerűtséget alapítani és Viktor Emánuel, mint már közöltük, csak mint a pápa vazalját ismerni el az egyházzal ama tartományaiban, melyeket jelenleg bir. Hogy van valami a dologban, abból következtetik, hogy mintegy 30 francia törzskari tiszt Genuába érkezett, ta-nulmányozni ezen város erőit (vagy tán jobban mondva az annexio kérdését). Ezenkívül egy nápolyi lap is furesa fölfedezéseket tesz a muratisták igazgatásáról.

— Az angol alsóház f. hó 18-ki ülésében Griffith in-terpellatiójára Russel lord kijelenté, hogy kereskedelmi te-kinteteből alig van szükség Pesten brit consula.

— A hamburgi „Börsenhalle”-nak állítólag bite-les forrásból írják (Berlinen keresztül), hogy Viktoria ki-rálynét bizonyos titkok sülyesztették búba, melyeket anyja fűdözött fel neki halálos ágyán. Tény, hogy anyja halála óta mutatkoznak rajta lelki baj körjelei. A „Gazetta de France” azonban a királyné baját kóholtnak mondja, még pedig a miniszterek által kóholtnak. E lap szerint t. i. a királyné katolikussá akar lenni; ezért szeretnék őt a miniszterek lelki betegül föltüntetni, hogy aztán regnenséget állíttassa-nak. E hirt a „G. d. F.” is fenntartással közli.

— A „Times” minekutána elmondja, minő jó benyo-mást teend Angliában a francia kormány e lépése, hogy t. i. az olasz királyságot elismeré, azt igyekszik megmu-tatni, mikép a római kérdés függőben léte miatt legkevésbé nem kell aggódni. Midőn Franciaország az olasz királysá-got elismerné, ezáltal azt is elismeré, hogy az olaszoknak minden akadályt, mely egységük és nemzetük megerősülé-sének útjában áll, meg kell semmisíteni; s ebben célt is fog-nak érni előbb-utóbb, csak hogy várni s a kellő alkalmat felhasználni tudják.

— Bosniából jelentik, mikép Omer pasa kiáltvá-nya békítőleg hatott. — Athenéből jelentik, hogy több befogatás nem történt, a csend nem zavartatott meg. Azt állítják, hogy az összeesküvés célja a király eltávolítása lett volna.

— Bécsből írják a kölni lapnak, hogy Rainer főher-czeg a miniszterium elnöke, Károly Lajos főhg Tirol hely-tartója és Ferdinánd Miksa főhg a tengerészet főkörmány-zója (e két utóbbi testvére osztrák császár ő felsége) egy-szerre benyújtották volna lemondásukat és pedig semmi más okból, minthogy alkotmányos felelős kormányban nem találják magukat helytűkn.

— Lengyel határszélek, junius 20. A lengyel királyság állam-tanácsa, a helytartó tanács tagjai, a császár által meghivatnak, a magas clerus, a guberniális kormány s a gazdasági-egylet elnökeiből áll. Az ülések titkosak. A ha-tározat csak a császár engedelmével hozathatnak a saját által nyilvánosságra.

Ujabb. Róma, jun. 18. Egy párisi sürgöny a vatikánnak tudtára adja, az olasz királyságnak minden jogfentartással melletti elismerését, sajnálja a zürichi szerződés meg nem tartását s megígéri, hogy a francia sereg bizonytalan ideig Rómában marad.

— Lengyel határszélek, jun. 30. A gubernialis-, kerületi és községi választások statumai kihirdetettek. Terjedelmes alapok. A vallás s rang különbsége nélkül alsó censusban mindenki választható ki 25 éves.

— New-York, jun. 8. A különváltak Cairo felé nyomultak elő. Hírlík: a különváltak Brasiával akar-nak szövetkezni. Az északnak Angolország iránti el-lenséges hangulata növekszik.

— Az „Ind, belg” turini levelezője megező-folja, hogy Kossuth megvásárolta volna a Serbelloni-nyaralót, a comoi tó mellett. Ki ismeri Magyarországot volt kormányzójának pénzügyi helyzetét, — írja az „In-dependance” — csak nevetni fog ily mese-beszéd felett. Valószínűbb, hogy eladni birtokát, ha volna, mint föl lehetne tenni, hogy birtokot szerezhet. Szállást fogadott Cossilában, Bielle közelében, a régi Piemontésza-ki részében. Leányának egészségi állapota kényszeríti, hogy néhány hónapig itt tartózkodjék. Ugyanezen le-velező szerint Kossuth jelen volt Cavour temetésén.

kinek halála nagyon meghalotta, minthogy őszintén sze-rette az olasz államférfit, kinek kitűnő tehetségeit be-csülni alkalmá vala, de bármint nagy volt is a fájda-lom, mit eszomoru esemény lelkének okozott, teljes-séggel nem csüggedett el, s nem szűnt meg remélni és munkálni, hazája megszabadításának érdekében. — A kölni lap (??) jegyű jól értesülni szokott levelezője sze-rint Kossuthot Ricasoli értekezletre hitta meg Turinba, s 18-án volt oda érkezendő.

— Napoleon császár Vichyben, ugyszólván az ösz-szes francia diplomatiának találkozózt adott — ott lesz-nek minden udvaroknál levő követei, a konstantinápolit és pétervárit sem véve ki. Ez valódi diplomatiái con-gressus leendő.

— Párisban nem hiszik, hogy a magyar-osztrák kérdést békésen ki lehessen egyenlíteni, vagy hogy azon passiv ellenállási politika, melyet Magyarország a ki nem egyenlítés esetére kénytelen volna ismét kö-vetni, — sikeresebb mód volna Kossuth politikájánál, ugy a mint azt az 1849-ki függetlenségi nyilatkozat megállapította. A magyar ügy politikai és európai szűk-ségessége kezkesedik — ugymondanak a biztos ered-mény felől. Nem tudjuk összefüggésben van-e e jelen-téssel, hogy Ricasoli Kossuthot értekezletre hivta meg

Turinba. Figyelemreméltó, hogy az angol Parlament is-mét interpellálta a külügyi hivatalt, nem akar-e Pesten consult tartani!

— Zágráb, 22. Kukuljevic a teljes egyenjogúság és a belső autonomia alapján egyesülést és Magyar-ország részéről nem kíván feltétlen elismerést. Racki államjogilag mutogatja, hogy sohasem volt realunio: Feltételes unióra Gvozanovic, Iliasevic, enyhébb felfo-gással Kussepic és Kugler szónokol. Erdődy János gr. nézete, hogy az unió 48-ban nem szűnt meg jogosan.

— Varsó 22. A reformok nem kielégítők; a hangulat rosszabb. Az állam- és helytartósági tanács-nokok köre csekély; Abramovicz visszatért.

— Hir szerint Beszterczén tennap nagy é-gés volt. 30—40 ház hamvadt el.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

Nyílttér. A száz-százévi postáról a jövő félre szóló 6 forint előfizetési díj érkezvén névkijelölés nélkül, tisztelettel felkérjük az illető, nevét kiadó hivatalunkkal azonnal tudatni.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(183)
Sz. 940. 1861

Hirdetmény.

Folyó 1861-ik év augusztus 8-ik napján a sz. ujjvári országos fogda irodájában az ezen in-tézethez az 1862-ik évre szükségeltető író anyagok u. m.

1/2 rizma 8 számu masina pakoló papiros,	4 ft. vékonyabb szürke zsinig gombalyokban,
1 " 1 " közönséges papiros	2 ft. " fehér " "
8 " 2 " " " "	60 csomó egész vékony szürke zsinig
4 " 4 " " " "	100 darab Hardmuth fele 5 számu fekete írón,
8 " 1 " masina " "	fele kemény, fele pedig lágy.
2 " 2 " " " "	30 kupa fekete tenta
36 kötet 6 " író toll " "	25 font fekete porzó
4 katulya 100 " Klops- vagy Kühn-féle	6 darab vakaró rug-gyanta
rézpenna	6 " 1 lot nehézségű rug-gyanta
14 ft. 4 " pecsét-viasz	10 " üvegcseke vörös tinta
1000 darab 10 " ostya	6 katulya gyufa, egy katulyára 1000 darabot
1000 " 12 " "	számítva
100 csomó vastag zsinig	1/2 ft. varró selyem
	2 darab 10—10 rőfös viaszos vászon

szállítása végett írásos ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Ezen szállítást kivenni kívánók szabályszerűleg bélyegzett, és bánatpénzül az egész érték-nek 5 %-ját képző összeggel ellátott ajánlataikat nyújtják be a fenn hitűzött napon déli 12 óráig az alólírt igazgatóságához.

Az ajánlatokban minden tárgynak ára tisztán még pedig számmal és betűkkel írandó ki, a hol megjegyeztetik, hogy egy netalan felmerülő kétség esetében a betűkkel írt ár fog érvényesnek tekintetni.

A szállítást illető feltételek az országos fogda irodájában a szokott hivatalos órák alatt adig is naponta megtekinthetők.

Az országos k. fogintézet igazgatóságától
Szamos-Ujjvárt, június 3-án, 1861.

(177)
Sz. 939. 1861.

Hirdetmény.

A cs. k. hadügy-minisztérium 14-ik osztályától folyó év majus 27-ről 1514 sz. alatt kelt leiratánál fogva, a József gyógyászati és sebészeti főtanodában nevelendék az 1861/62-ik tanulási évre a magasabb és alsóbb tanfolyamra fognak fölvevődni, s még pedig a fizetési és katonai (szab-d) helyekben.

A bővebb felvételi feltételek és más megkívánató tulajdonai az „Erdélyi Híradó” hiva-és értesítő folyó hó 17. 21 és 25-én megjelenő lapjában megláthatni.

N.-Szeben, június 12-én 1861.

A cs. k. erdélyországi katonai főparancsnokságtól.

(182)
Sz. 939. 1861

Hirdetvény.

Folyó 1861-ik év augusztus 8-ik napján a sz. ujjvári országos fogda irodájában az ezen in-tézethez az 1862-ik évre a szalmazsákok töltésére szükségeltető 915 mázsa szalma szállítása vó-gett írásos ajánlati tárgyalás fog tartatni. Ezen szállítást kivenni kívánók szabályszerűleg bélyeg-zett írásos ajánlataikat melyhez a szállítványra esendő összegnek 5 % bánatpénzül melléklendő nyújtják be a fennhitűzött napig és óráig az alólírt igazgatóságához; az ajánlatokban az ajánlo-mennyiség tisztán, még pedig számmal és betűkkel írandó ki, megjegyezendő mindazonáltal, hogy netán előforduló különbség esetében a betűkkel írt ár fog érvényesnek tekintetni.

A szállításra vonatkozó szorosabb feltételek az alólírt igazgatóság irodájában a szokott hi-vatalos órák alatt naponta megtekinthetők.

Az országos k. fogintézet igazgatósága,
Szamos-Ujjvárt, június 3-án 1861.

NEM HIVATALOS.

(185)
Tisztelettel tudatom megbízóimmal, hogy kezemen levő pöreik tovább vi-telével, távollétem miatt, helyettesítésre is hangzó fölhatalmazványaim erejénél fogva, ügyvéd **Tompa Károly** urat biztam meg. Lakása: eddigi szállásomon gr. Rhédey háznál.

Kolozsvártt, június 23-án, 1861.

Rottensteiner Antal,
ügyvéd és jogtudor.

(180)

Dunagőzhajózási sorsjegyek

első **juliusi** huzásra, főnyerő **50.000** forint.

Kapható: **Dietrich Samu** kereskedésében.

(181)

Fogorvosi-hirdetmény.

Alólírt a cs. k. bécsi orvosi és sebészeti egyetem által oklevelezt fogorvos, ajánlja magát mindennemű száj-és fogbetegségnél, a fogaktól vagy bár mely más okokból eredjenek is azok, ugy szinte mesterséges rágóműszerek készítésére aranyból, a legújabb angol és amerikai módszerint.

A legszebb angol és amerikai átlátszó-zománcz-fogak nagy készlete képessé teszi őt minden fogszükségletnek a leg czélarányosabban megfelelni. Ezenkívül ő maga a szájjal fogakkal a következő műtéteket hajtja végre alig érezhetőleg, ugymint:

1. A foghúzást, a veszélynélküli bódék (narkose) segélyével **tudor Weiger** bécsi fogor-vos után; mely módszerint ez, mint már hivatalosan kimutatva van, 100,000 műtétet egyetlen baleset nélkül végezett.

2. A fogak kitöltése tiszta aranyal, vagy nemes érczekből készült higanyzatall, mely az or-vosi tudománykar által megvizsgáltván, igen czélszer-nek találtatott, amerikai fogorvos **Norths** után. A kitöltése nézve helytelen fogalmaknak elejét veendő, a következő részletezést bátorko-dom ezennel közzé tenni:

a) hogy ez azon egyetlen eszköz, mely által a helyre állított beteg fogak a testnek meg-tartatnak, és előbbi egészséges állapotjokbani használatosságukat ujonnan visszanyerik;

b) hogy az csak is nemes érczekkel létesítetik, és a mely vegytani műfolyam következtében, kinyújtható, **de koránt sem meleg, hanem hideg** állapotba hoztván, a beteg fog ü-regében, miután ennek jó eredményű gyógyítása eszközöltetett, legkisebb fájdalom nélkül helyez-tetik és végre

c) hogy az, rendszerint a száj roz szagának egyedüli gyökeres orvoslátát képezi.

3. A ferdén álló fogaknak ugyan azon módszerint kiegyenesítését (ifju kornál) külön ké-születek által.

4. Merőben fájdalommentes kitisztítását a fogaknak az azokat odvasító kártékony fogkőtől; egyszersmind ajánlom az én czálhatatlan fogfájást szüntető szeremet, és nyíltan kimond-m abbeli biztosítást, hogy minden odvasságból eredt fogfájalmat legrovidebb idő alatt meggyógyítok.

Végre kiválólag figyelemzetem a t. cz. közönséget a legu. a. b. amerikai vulkános alaton (basis) készült romolhatlan kacsug-rágóműszereimre, valamint az amerikai **horog és kapocs nélküli** úgynevezett szeg-fogakra (Stift-Zähne), megjegyezvén, hogy az elbbiek kitűnő jó-ságuk által minden eddigelő ösmert mesterséges rágó-műszereket fölülmulnak, az utóbbiak pedig hiányzó egyes előfogakat több évre tökéletesen kipótolnak.

Ugyszinte elvállal alólírt mindennemű használt mesterséges rágó-műszereket illő áron ki-igazítás vagy becserélés végett.

Műhelye vagyon: b.-középutca 458.

Itt marad 14 napig.

Zinz Károly, fogorvos.

Megjelent

s **Stein János** könyvtárusnál Kolozsvártt kapható:

B Á N K B Á N

eredeti nagy dalmű 3 felvonásban, zongorára két kézre alkalmazta **ERKEL FERENCZ**, ára 7 ujforint.

EGYHÁZI EMLÉKBESZÉD,

SZÉKI GRÓF

TELEKI LÁSZLÓ

tiszteletére a kolozsvári ev. ref. egyház által rendezett gyászünnepe-n tartott **NAGY PÉTER**, helybeli ref. lelkész,

Kolozsvártt, június 2-kán, 1861.

Ára 30 krajczár.

KORÁNY

ZSEBKÖNYV.

A ref. esk. ifjuság dolgozataiból
SZERKESZTTEK S KIADJÁK

B. BÁNFFI DEZSŐ és **RÉTHI LAJOS.**
Bolti ára 1 frt 30 kr.

HAJNALD LAJOS

erdélyi püspök, felsőházi beszéde az

erdélyi unio tárgyában.

Ára 12 kr.

Erdélyhoni jogtudomány, írta Dó-za Elek jogtudor. Első könyv: **Er-délyhoni közjogtan.** Második könyv **Magyar magán-jogtan.** Harmadik könyv: **Magyar pertan.** A három kötet ára 6 frt o. é.

Szervezeti javaslat, az erdélyi ev. ref. főtanodák rendezésére. Bizottsági meg-állapítás nyomán dolgozta: **Gáspár János**, n.-enyedi neveléstanár és is-kolamasteri képezde-igazgató. Ára 60kr.
Kossuth-induló, zongorára szerzé **Müller József**, ára 80 kr.